

Оцінка громадянами ситуації в країні. Довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року.

Опитування методом face-to-face проводилося у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях та місті Києві (у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях – лише на тих територіях, що контролюються урядом України та на яких не ведуться бойові дії).

Опитування проводилося за стратифікованою багатоступеневою вибіркою із застосуванням випадкового відбору на перших етапах формування вибірки та квотного методу відбору респондентів на заключному етапі (коли здійснювався відбір респондентів за статево-віковими квотами). Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022 року (за віком, статтю, типом поселення).

Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Разом з тим, додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

Оцінка процесів, що відбуваються в країні

Після початку повномасштабної агресії Росії проти України частка громадян, які вважають, що події в Україні розвиваються у правильному напрямі, істотно зросла (з 20% у грудні 2021р. до 51% у вересні-жовтні 2022р., досягши найвищих показників у лютому-березні 2023р. (61%). Після цього спостерігається тенденція зниження цього показника (до 45% за даними останнього опитування). 33% респондентів вважають, що події розвиваються в неправильному напрямі (21,5% не визначилися).

Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

■ У правильному напрямі ■ У неправильному напрямі ■ Важко відповісти

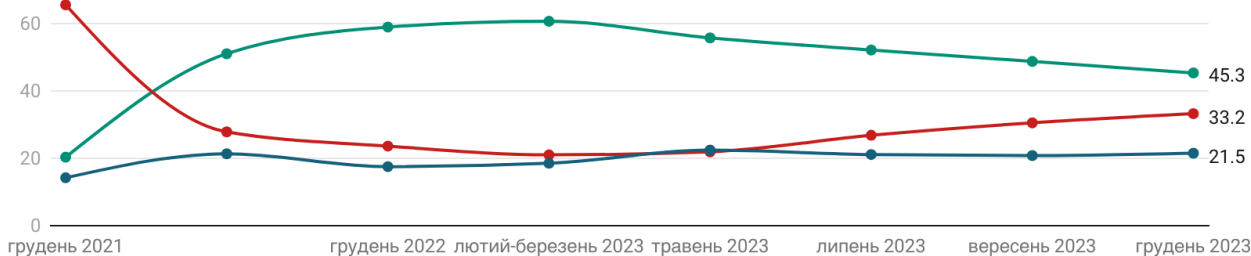

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Якщо говорити в цілому, як ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

— У правильному напрямі — У неправильному напрямі — Важко відповісти

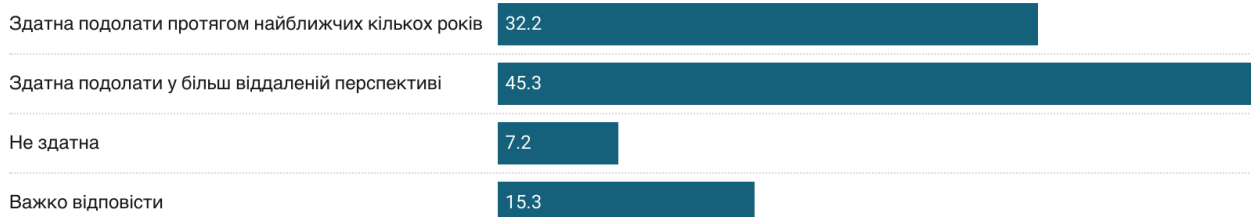

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

32% українців вірять, що Україна здатна подолати існуючі проблеми та труднощі протягом найближчих кількох років, 45% вважають, що Україна зможе подолати проблеми у більш віддаленій перспективі, і 7% - що Україна не здатна подолати існуючі проблеми (решта - не визначилися).

Як Ви вважаєте, чи здатна Україна подолати існуючі проблеми та труднощі?

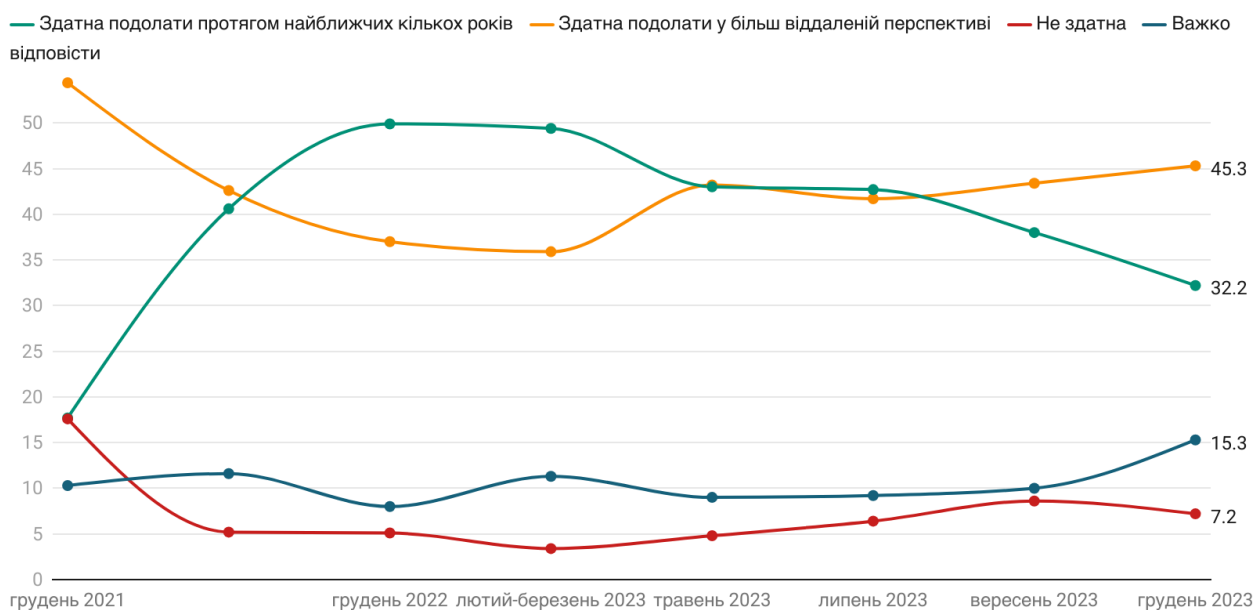

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Найбільш оптимістично українці оцінювали перспективи подолання проблем і труднощів наприкінці 2022-на початку 2023рр. (наприклад, у лютому-березні 2023р. – відповідно 49%, 36% і 3%). А оцінки перед початком повномасштабної війни (у грудні 2021 року – відповідно 18%, 54% і 18%) були значно песимістичнішими.

Як ви вважаєте, чи здатна Україна подолати існуючі проблеми та труднощі?

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Оцінка ситуації в економічній сфері

Громадяни України досить скептично оцінюють економічну ситуацію в країні: у травні 2021р., за вісім місяців до початку повномасштабної війни, 60% опитаних оцінювали її як «дуже погану» або «досить погану» (і лише 5% – як «добру» або «дуже добру», а 32% – як «не погану і не добру»). У вересні-жовтні 2022р., тобто через сім місяців після початку війни, зросла частка громадян, які оцінювали її як «дуже погану» або «досить погану» (до 64,5%). Ці оцінки покращилися у лютому-березні 2023р., коли було зафіксоване зниження негативних оцінок навіть порівняно з «довоєнним» періодом: тоді оцінювали економічну ситуацію в країні як «дуже погану» або «досить погану» 55% (4% – як «добру» або «дуже добру», 37% – як «не погану і не добру»). Але, за даними опитування, що було проведене у грудні 2023р., ці оцінки погіршилися (відповідно 66,5%, 3% і 27%), і зараз на статистично значущому рівні не відрізняються від тих, які спостерігалися у вересні-жовтні 2022р.

Скажіть, будь ласка, як би Ви оцінили ситуацію в Україні у наведених сферах?

Дайте оцінку за 5-бальною шкалою, де оцінка "1" означає, що ситуація дуже погана, а оцінка "5" – що ситуація дуже добра.

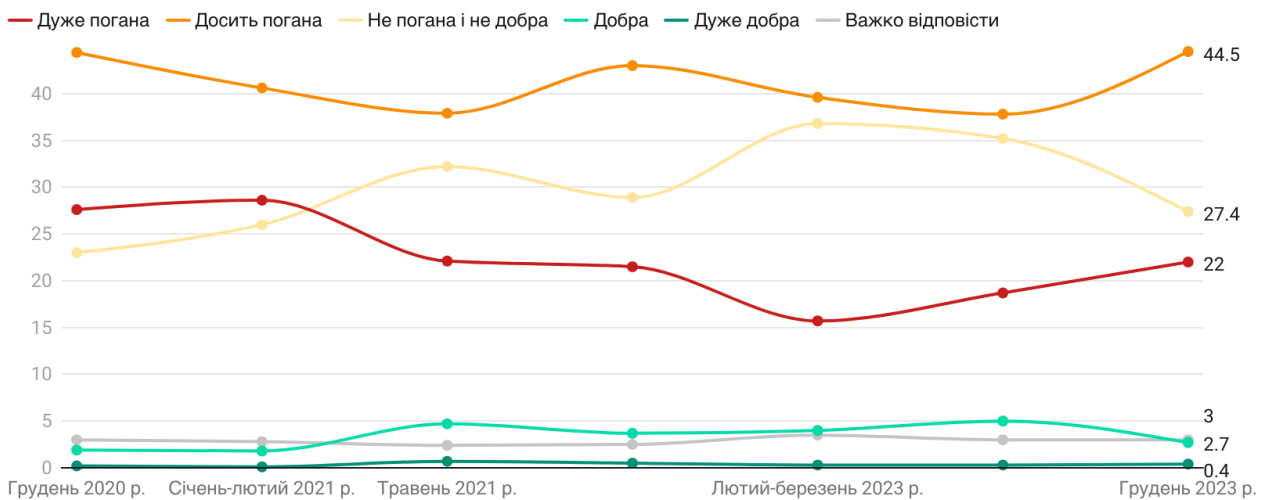

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Скажіть, будь ласка, як би Ви оцінили ситуацію в Україні у наведених сферах?

Економічне становище країни - Дайте оцінку за 5-бальною шкалою, де оцінка "1" означає, що ситуація дуже погана, а оцінка "5" – що ситуація дуже добра

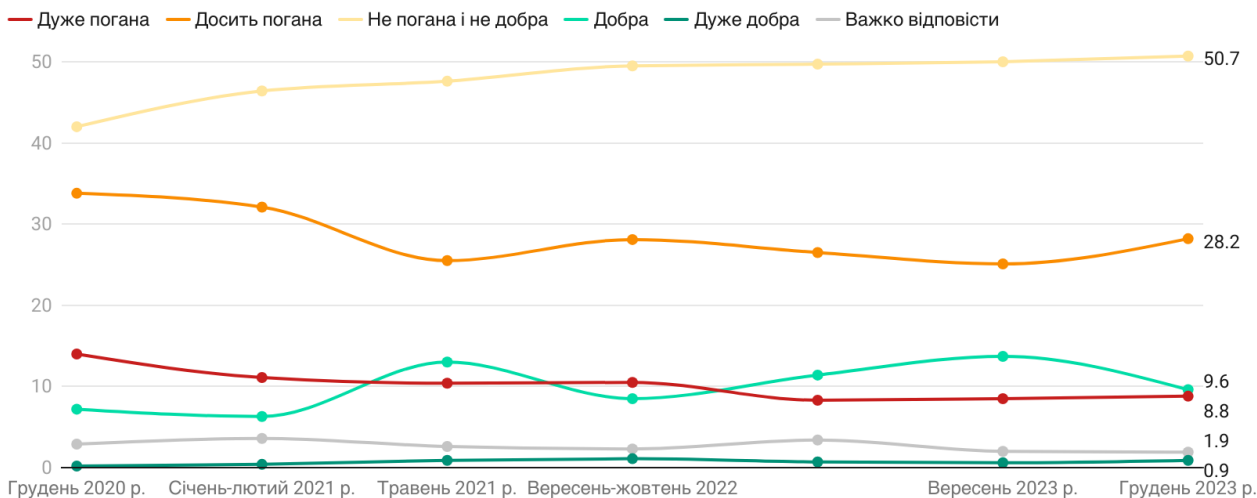
Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Рівень добробуту власної родини, як правило, громадянами оцінюється краще, ніж економічна ситуація в країні. У травні 2021р. лише 36% оцінювали його як «дуже» або «досить» поганий, 48% - як «не поганий і не добрий», 14% - як «добрий» або «дуже добрий»). У вересні-жовтні 2022р. дещо зросла частка громадян, які оцінювали його як «дуже» або «досить» поганий» (до 39%), частка тих, хто вважав його «добрим» або «дуже добрим», знизилася до 10%. За даними опитування, проведеного у лютому-березні 2023р., так само, як і оцінка економічної ситуації в країні, оцінка добробуту родини дещо покращилася і стала близькою до показників, які були зафіксовані у травні 2021р.: 35% оцінювали його як «дуже» або «досить» поганий, 50% - як «не поганий і не добрий», 12% - як «добрий» або «дуже добрий». Однак, з того часу оцінки рівня добробуту власної родини дещо погіршилися (відповідно 37%, 51% і 10,5%) і статистично значуще не відрізняються від тих, які спостерігалися у вересні-жовтні 2022р.

Скажіть, будь ласка, як би Ви оцінили ситуацію в Україні у наведених сферах?

Рівень добробуту Вашої родини - Дайте оцінку за 5-бальною шкалою, де оцінка "1" означає, що ситуація дуже погана, а оцінка "5" – що ситуація дуже добра

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

При оцінюванні рівня матеріального добробуту власної родини з точки зору того, які покупки дозволяють здійснювати родинні доходи, після початку повномасштабної агресії порівняно з червнем 2021р. зросла частка громадян, які відповідають, що ледве зводять кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти (з 9% у червні 2021р. до 14% у лютому-березні 2023р.). Однак, у грудні 2023р. частка таких знизилася до 10% і зараз статистично значуще не відрізняється від показника середини 2021р. Так само статистично значуще не відрізняються у червні 2021р. і грудні 2023р. частки тих, хто відповідає, що їм вистачає коштів лише на харчування та на придбання необхідних недорогих речей (відповідно 38% і 39%), тих, хто відповів «у цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликає труднощі» (відповідно 44% і 42%), «живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль тощо)» (відповідно 6% і 7%). Але якщо у червні 2021р. 0,9% опитаних дали відповідь «ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо», то зараз таку відповідь не дав жоден респондент).

Яке в цілому матеріальне становище вашої сім'ї?

Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти

9.8

Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей

38.8

У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликає труднощі

42.4

Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль тощо)

7.2

Важко відповісти

1.8

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Яке в цілому матеріальне становище вашої сім'ї?

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

До початку повномасштабної війни громадяни не надто вірили у швидкі зміни в економічній сфері: у травні 2021р. лише 12% вважали, що у найближчі 3 місяці економічне становище країни зміниться на краще, 13% сподівалися, що за цей час зміниться на краще рівень добробуту їхньої родини. Частіше у найближчі після опитування місяці громадяни очікували погіршення ситуації: 22% відповідали, що економічне становище країни зміниться на гірше, 18% - що за цей час зміниться на гірше рівень добробуту їхньої родини. Однак найбільш поширена була думка, що ситуація за 3 місяці істотно не зміниться (відповідно 56% і 57% не очікували змін у цих сферах).

У вересні-жовтні 2022р. значно зросла частка тих, хто очікував погіршення стану справ в економіці - до 35% (за рахунок зниження до 37,5% частки тих, хто вважав, що ситуація не зміниться), лише 9,5% вважали, що ситуація зміниться на краще. Однак, за даними опитування, проведеного у лютому-березні 2023р. частка тих, хто очікував погіршення стану справ в економіці протягом 3 місяців, знизилася до 23%. І зросла частка як тих, хто очікував покращення ситуації (до 13%), так і тих, хто вважав, що вона не зміниться (до 45%). У грудні 2023р. частка тих, хто вважає, що ситуація зміниться на краще, знизилася до 7%, тих, хто дотримується думки, що вона погіршиться, зросла до 33%, а частка тих, хто вважає, що вона не зміниться, становить 48% і статистично значуще не відрізняється від показника за лютий-березень 2023р.

Подібні тенденції спостерігалися і в динаміці очікуваних змін у короткостроковій перспективі рівня добробуту родини. За даними останнього опитування, частка тих, хто вважає, що він за цей період покращиться, становить 8%, тих, хто дотримується думки, що він погіршиться - 25%, що він не зміниться - 53%.

Слід зазначити, що очікування змін в короткотерміновій перспективі є менш песимістичними, ніж у грудні 2020р.: тоді погіршення економічної ситуації в країні протягом найближчих 3 місяців очікували 41% опитаних, а погіршення добробуту власної родини - 32%.

На Вашу думку, як зміниться становище в Україні в таких сферах у найближчі три місяці?

■ Зміниться на краще ■ Зміниться на гірше ■ Не зміниться ■ Важко відповісти

Економічне становище країни

Рівень добробуту Вашої родини

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Після початку широкомасштабної війни спостерігалось істотне покращення економічних очікувань в середньостроковій (2-3 роки) перспективі. Так, частка тих, хто очікував, що економічне становище країни в найближчі 2-3 роки покращиться, у вересні-жовтні 2022р. порівняно з травнем 2021р. зросла з 30% до 43%, а в лютому- березні 2023р. - до 52%. Однак, у грудні 2023р. цей оптимізм знизився - зараз так вважають 34,5% (що все одно на 5% більше, ніж у травні 2021р). Частка тих, хто очікує погіршення ситуації, становить 22% (приблизно стільки ж, як у травні 2021р.), тих, хто вважає, що ситуація у цій сфері не зміниться – 16% (що на 10% менше, ніж у травні 2021р.).

Частка тих, хто очікував, що добробут його родини в найближчі 2-3 роки покращиться, у вересні-жовтні 2022р. порівняно з травнем 2021р. зросла з 29% до 41%, а в лютому- березні 2023р. - до 49,5%. За даними останнього опитування, частка таких становить 34%, тих, хто вважає, що добробут родини за цей період погіршиться - 18%, що він не зміниться - 19%.

На Вашу думку, як зміниться становище в Україні в таких сферах у найближчі 2-3 роки?

■ Зміниться на краще ■ Зміниться на гірше ■ Не зміниться ■ Важко відповісти

Економічне становище країни

Рівень добробуту Вашої родини

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Довіра до інститутів суспільства

Серед державних та суспільних інститутів найчастіше довіра висловлюється до Збройних Сил України (їм довіряють 94% опитаних), добровольчих загонів (89%), волонтерських організацій (86%), Державної служби з надзвичайних ситуацій (83%), Національної гвардії України (82%), Міністерства оборони України (73%), Державної прикордонної служби (72%), Служби безпеки України (71%), Президента України (68%), Церкви (63%), громадських організацій (63%), Національної поліції України (58%), Голови міста (селища, села), в якому живе респондент (53%), Національного банку України (51%).

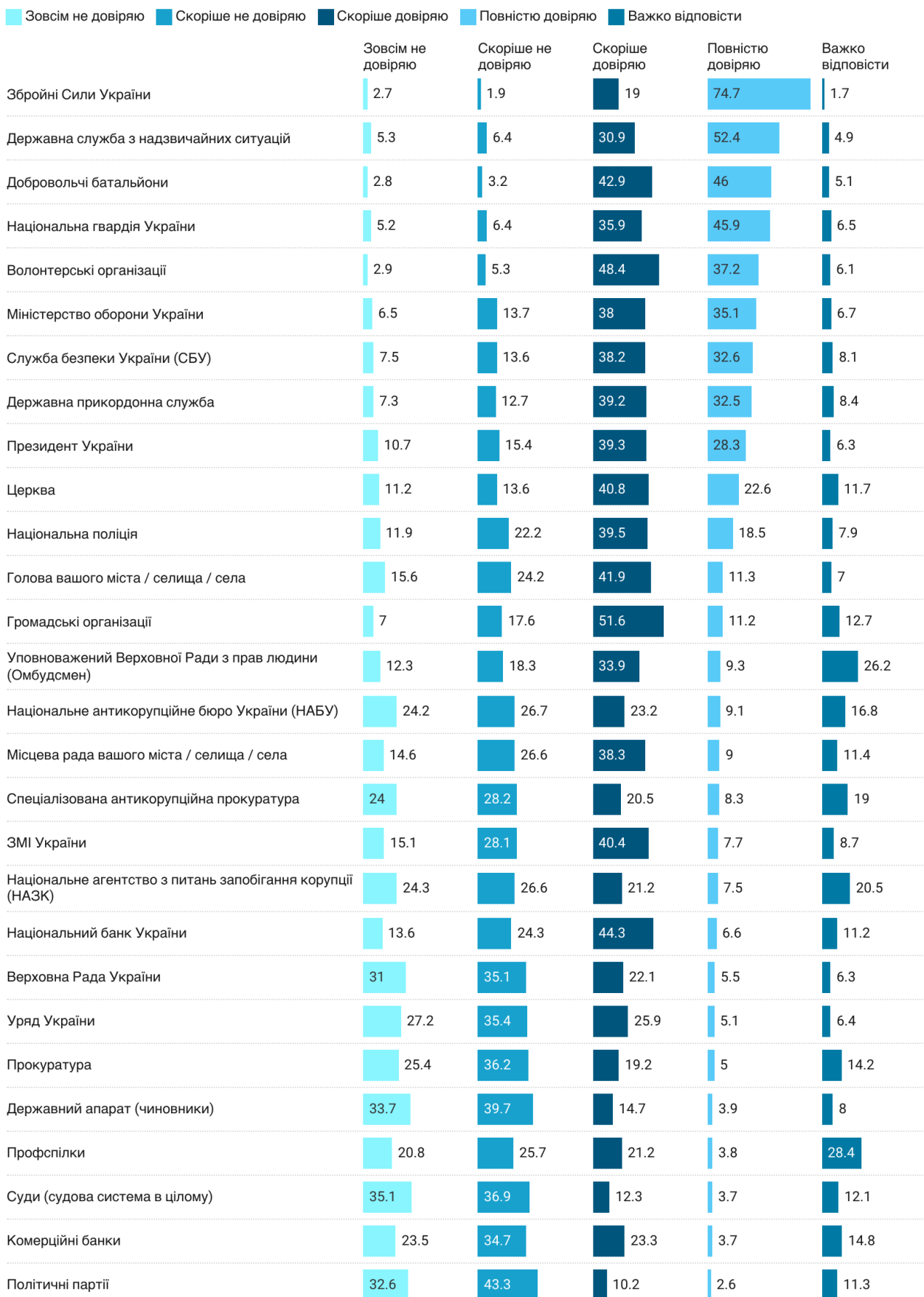
Також частіше висловлюється довіра, ніж недовіра, до ЗМІ України (відповідно 48% і 43%), ради міста (селища, села), в якому живе респондент (відповідно 47% і 41%), до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини (Омбудсмена) (відповідно 43% і 31%).

Більшість респондентів висловлюють недовіру політичним партіям (не довіряють 76%), державному апарату (чиновникам) (73%), судам (судовій системі загалом) (72%), Верховній Раді України (66%), Уряду України (63%), Прокуратурі (62%), комерційним банкам (58%), Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі (52%), Національному агентству з питань запобігання корупції (51%), Національному антикорупційному бюро України (51%).

Також частіше висловлюється недовіра, ніж довіра, профспілкам (не довіряють їм 46,5%, тоді як довіряють - 25%).

Якою мірою Ви довіряєте таким соціальним інститутам?

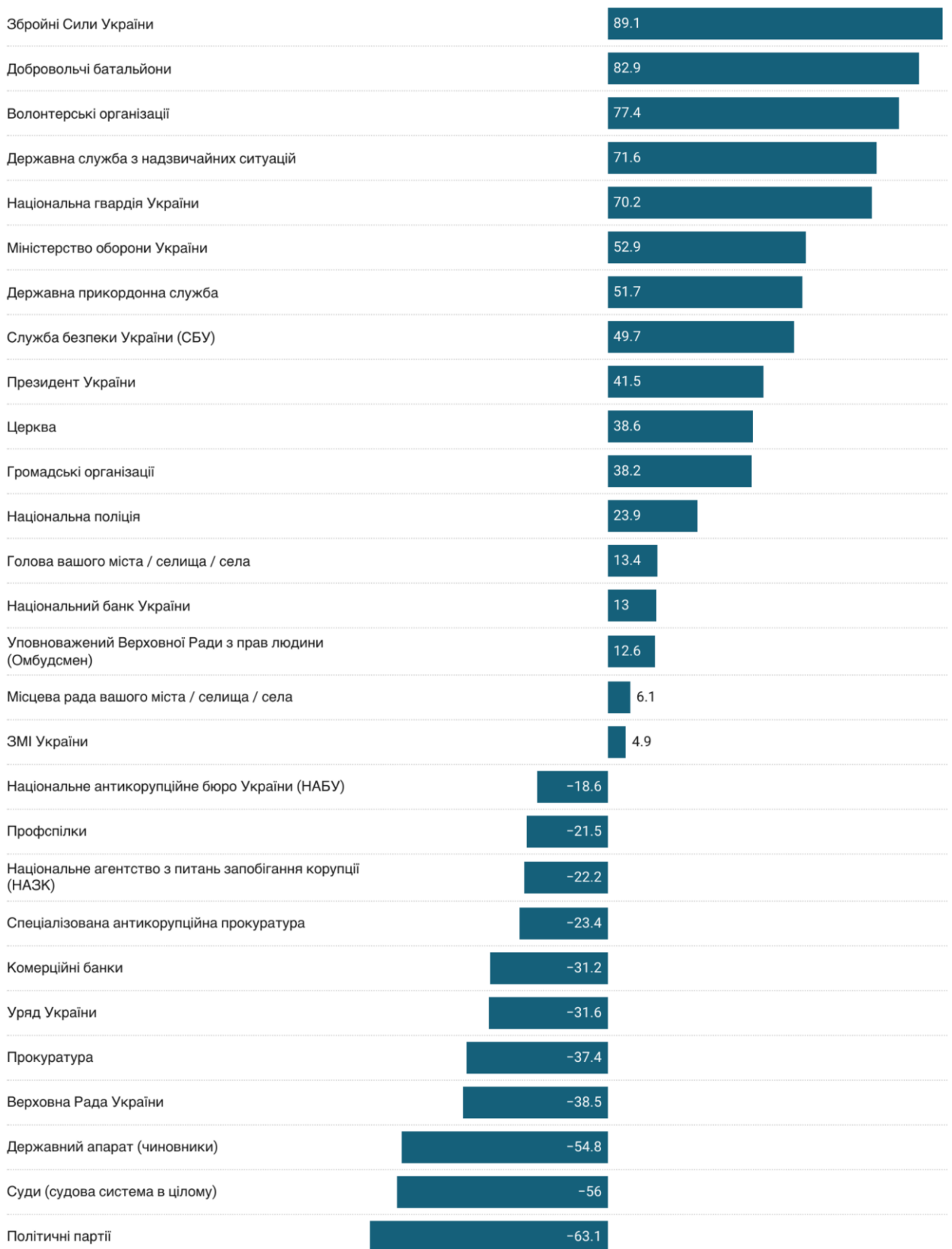

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Якою мірою Ви довіряєте таким соціальним інститутам?

■ Баланс довіри/недовіри

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Довіра до політиків, посадовців та громадських діячів

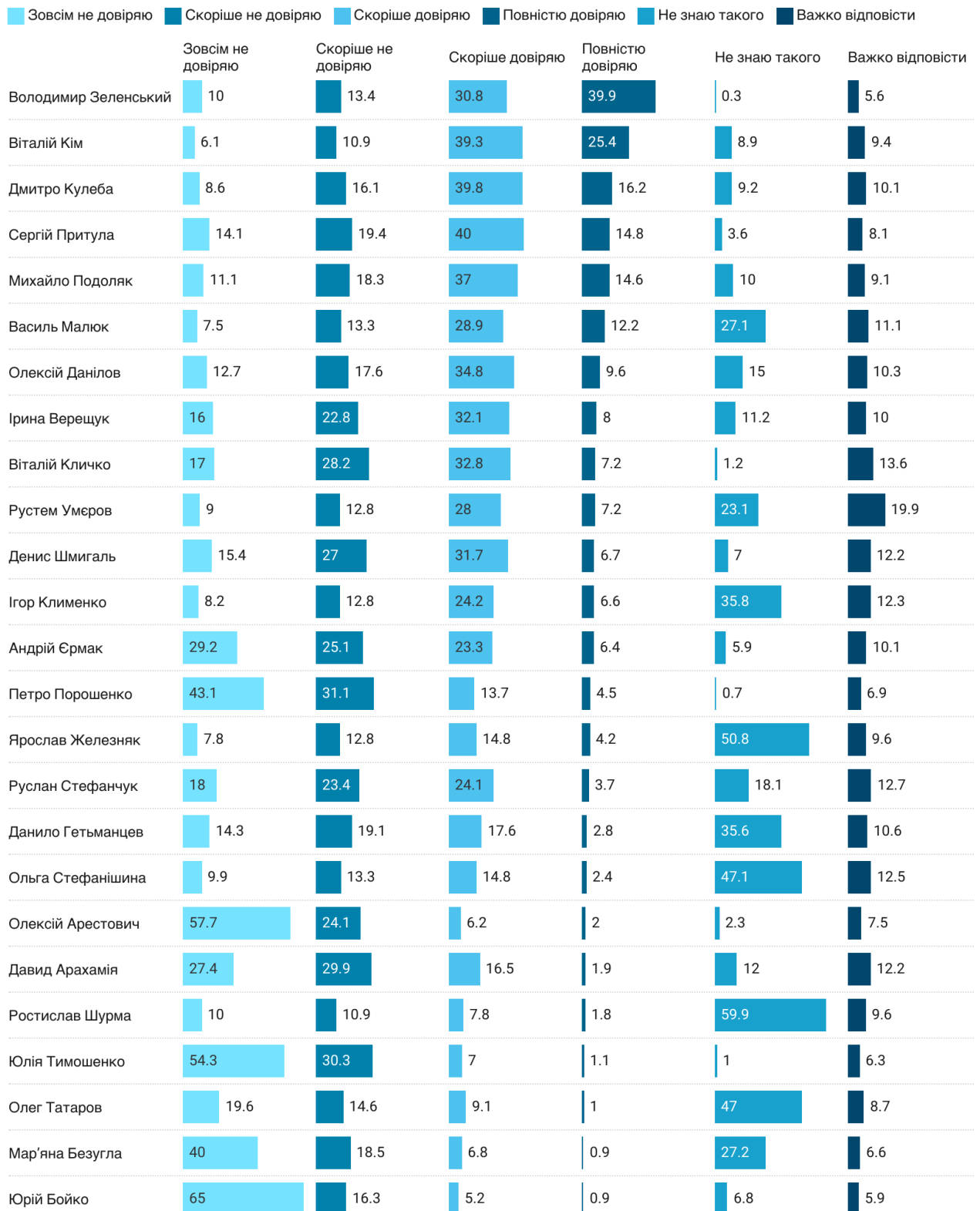
Серед політиків, посадовців, громадських діячів, рівень довіри до яких оцінювався під час цього дослідження, найчастіше респондентами висловлювалася довіра до В. Зеленського (71%), В. Кіма (65%), Д. Кулеби (56%), С. Притули (55%), М. Подоляка (52%).

Частіше висловлювали довіру, ніж недовіру, до О. Данілова (відповідно 44% і 30%), В.Малюка (відповідно 41% і 21%), Р. Умерова (відповідно 35% і 22%), І. Клименка (відповідно 31% і 21%). Частки тих, хто довіряє, і тих, хто не довіряє І. Верещук (відповідно 40% і 39%) та Я. Железняку (відповідно 19% і 21%) статистично значуще не відрізняються.

Більшість опитаних не довіряють Ю. Тимошенко (85%), О. Арестовичу (82%), Ю.Бойку (81%), П. Порошенку (74%), М. Безуглій (58,5%), Д. Арахамії (57%), А. Єрмаку (54%).

Частіше висловлювали недовіру, ніж довіру, до В.Кличка (не довіряють йому 45%, довіряють 40%), Д. Шмигала (відповідно 42% і 38%), Р. Стефанчука (відповідно 41% і 28%), О.Татарова (відповідно 34% і 10%), Д. Гетьманцева (відповідно 33% і 20%), О.Стефанішиної (відповідно 23% і 17%), Р. Шурми (відповідно 21% і 10%).

Наскільки Ви довіряєте таким політикам, посадовцям та громадським діячам?

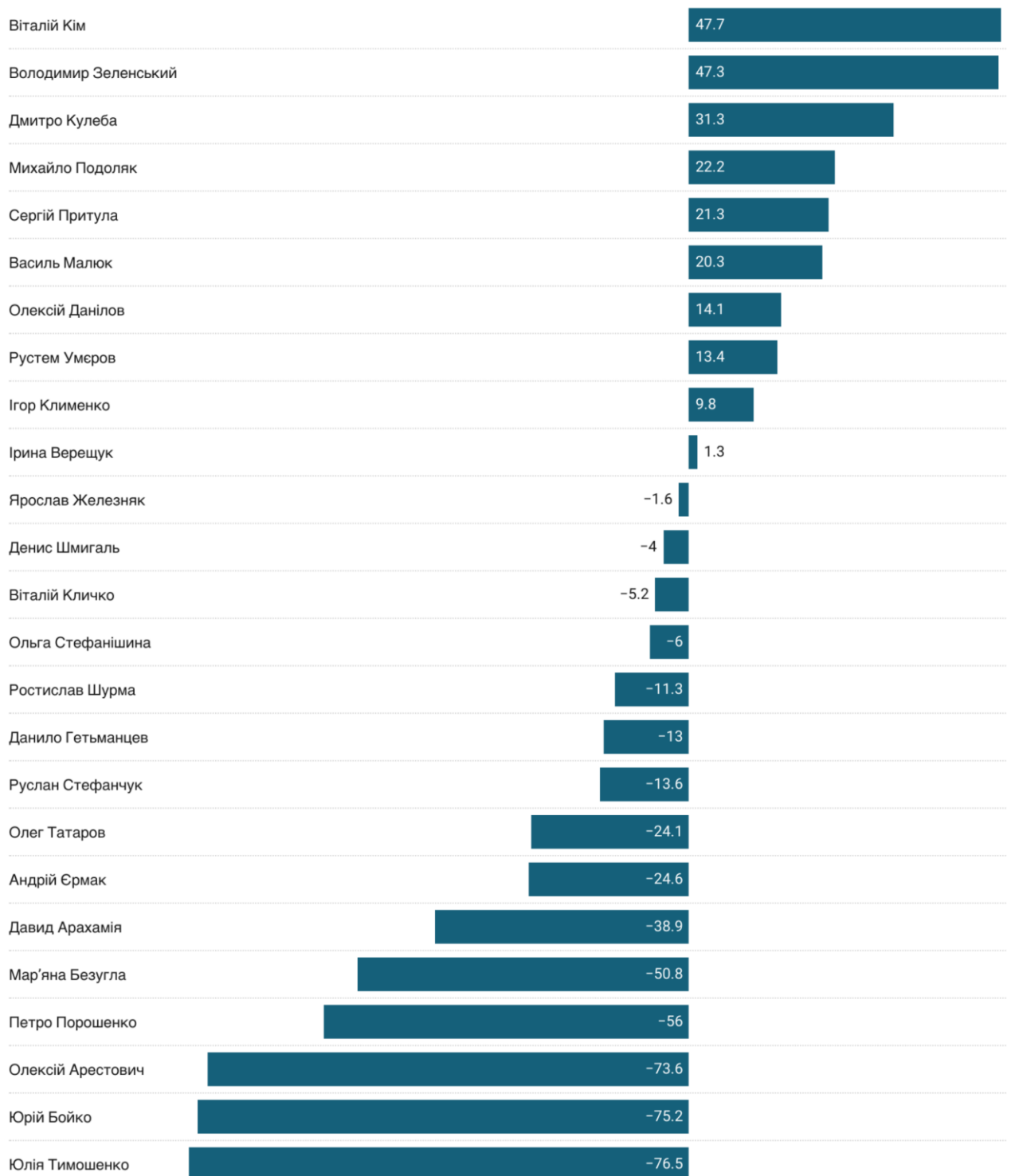

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

Наскільки Ви довіряєте таким політикам, посадовцям та громадським діячам?

■ Баланс довіри/недовіри

Результати соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 8 по 15 грудня 2023 року. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Created with Datawrapper

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ В ТАБЛИЦЯХ

Дані в таблицях наведені у відсотках, якщо не зазначено інше

Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

У правильному напрямі	45,3
У неправильному напрямі	33,2
Важко відповісти	21,5

Як Ви вважаєте, чи здатна Україна подолати існуючі проблеми та труднощі?

Здатна подолати протягом найближчих кількох років	32,2
Здатна подолати у більш віддаленій перспективі	45,3
Не здатна	7,2
Важко відповісти	15,3

Скажіть, будь ласка, як би Ви оцінили ситуацію в Україні у наведених сферах? Дайте оцінку за 5-бальною шкалою, де оцінка “1” означає, що ситуація дуже погана, а оцінка “5” – що ситуація дуже добра.

	Дуже погана	Досить погана	Не погана і не добра	Добра	Дуже добра	Важко відповісти
Економічне становище країни	22,0	44,5	27,4	2,7	0,4	3,0
Рівень добробуту Вашої родини	8,8	28,2	50,7	9,6	0,9	1,9

Яке в цілому матеріальне становище вашої сім'ї?)

Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	9,8
Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	38,8
У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких як меблі, холодильник, телевизор, уже викликає труднощі	42,4
Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль тощо)	7,2
Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо	0,0
Важко відповісти	1,8

На Вашу думку, як зміниться становище в Україні в таких сферах у найближчі три місяці?

	Зміниться на краще	Зміниться на гірше	Не зміниться	Важко відповісти
Економічне становище країни	6,8	32,9	48,1	12,2
Рівень добробуту Вашої родини	8,3	25,1	53,4	13,1

На Вашу думку, як зміниться становище в Україні в таких сферах у найближчі 2-3 роки?

	Зміниться на краще	Зміниться на гірше	Не зміниться	Важко відповісти
Економічне становище країни	34,5	22,1	16,1	27,3
Рівень добробуту Вашої родини	34,0	17,7	19,2	29,2

Якою мірою Ви довіряєте таким соціальним інститутам?

	Зовсім не довіряю	Скоріше не довіряю	Скоріше довіряю	Повністю довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри*
Президент України	10,7	15,4	39,3	28,3	6,3	41,5
Верховна Рада України	31,0	35,1	22,1	5,5	6,3	-38,5
Уряд України	27,2	35,4	25,9	5,1	6,4	-31,6
Державний апарат (чиновники)	33,7	39,7	14,7	3,9	8,0	-54,8
Голова вашого міста / селища / села	15,6	24,2	41,9	11,3	7,0	13,4
Місцева рада вашого міста / селища / села	14,6	26,6	38,3	9,0	11,4	6,1
Збройні Сили України	2,7	1,9	19,0	74,7	1,7	89,1
Міністерство оборони України	6,5	13,7	38,0	35,1	6,7	52,9
Державна прикордонна служба	7,3	12,7	39,2	32,5	8,4	51,7
Національна гвардія України	5,2	6,4	35,9	45,9	6,5	70,2
Національна поліція	11,9	22,2	39,5	18,5	7,9	23,9
Служба безпеки України (СБУ)	7,5	13,6	38,2	32,6	8,1	49,7
Державна служба з надзвичайних ситуацій	5,3	6,4	30,9	52,4	4,9	71,6
Прокуратура	25,4	36,2	19,2	5,0	14,2	-37,4
Суди (судова система в цілому)	35,1	36,9	12,3	3,7	12,1	-56,0
Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	24,2	26,7	23,2	9,1	16,8	-18,6
Спеціалізована антикорупційна прокуратура	24,0	28,2	20,5	8,3	19,0	-23,4
Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)	24,3	26,6	21,2	7,5	20,5	-22,2
Уповноважений Верховної Ради з прав людини (Омбудсмен)	12,3	18,3	33,9	9,3	26,2	12,6
ЗМІ України	15,1	28,1	40,4	7,7	8,7	4,9
Національний банк України	13,6	24,3	44,3	6,6	11,2	13,0
Комерційні банки	23,5	34,7	23,3	3,7	14,8	-31,2
Профспілки	20,8	25,7	21,2	3,8	28,4	-21,5
Політичні партії	32,6	43,3	10,2	2,6	11,3	-63,1
Громадські організації	7,0	17,6	51,6	11,2	12,7	38,2
Церква	11,2	13,6	40,8	22,6	11,7	38,6
Добровольчі батальйони	2,8	3,2	42,9	46,0	5,1	82,9
Волонтерські організації	2,9	5,3	48,4	37,2	6,1	77,4

*Різниця між частками тих, хто довіряє, і тих, хто не довіряє

Наскільки Ви довіряєте таким політикам, посадовцям та громадським діячам?

	Зовсім не довіряю	Скоріше не довіряю	Скоріше довіряю	Повністю довіряю	Не знаю такого	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри*
Давид Арахамія	27,4	29,9	16,5	1,9	12,0	12,2	-38,9
Олексій Арестович	57,7	24,1	6,2	2,0	2,3	7,5	-73,6
Мар'яна Безугла	40,0	18,5	6,8	0,9	27,2	6,6	-50,8
Юрій Бойко	65,0	16,3	5,2	0,9	6,8	5,9	-75,2
Ірина Верещук	16,0	22,8	32,1	8,0	11,2	10,0	1,3
Данило Гетьманцев	14,3	19,1	17,6	2,8	35,6	10,6	-13,0
Олексій Данілов	12,7	17,6	34,8	9,6	15,0	10,3	14,1
Андрій Єрмак	29,2	25,1	23,3	6,4	5,9	10,1	-24,6
Ярослав Железняк	7,8	12,8	14,8	4,2	50,8	9,6	-1,6
Володимир Зеленський	10,0	13,4	30,8	39,9	0,3	5,6	47,3
Віталій Кім	6,1	10,9	39,3	25,4	8,9	9,4	47,7
Ігор Клименко	8,2	12,8	24,2	6,6	35,8	12,3	9,8
Віталій Кличко	17,0	28,2	32,8	7,2	1,2	13,6	-5,2
Дмитро Кулеба	8,6	16,1	39,8	16,2	9,2	10,1	31,3
Василь Малюк	7,5	13,3	28,9	12,2	27,1	11,1	20,3
Михайло Подоляк	11,1	18,3	37,0	14,6	10,0	9,1	22,2
Петро Порошенко	43,1	31,1	13,7	4,5	0,7	6,9	-56,0
Сергій Притула	14,1	19,4	40,0	14,8	3,6	8,1	21,3
Ольга Стефанішина	9,9	13,3	14,8	2,4	47,1	12,5	-6,0
Руслан Стефанчук	18,0	23,4	24,1	3,7	18,1	12,7	-13,6
Олег Татаров	19,6	14,6	9,1	1,0	47,0	8,7	-24,1
Юлія Тимошенко	54,3	30,3	7,0	1,1	1,0	6,3	-76,5
Рустем Умеров	9,0	12,8	28,0	7,2	23,1	19,9	13,4
Денис Шмигаль	15,4	27,0	31,7	6,7	7,0	12,2	-4,0
Ростислав Шурма	10,0	10,9	7,8	1,8	59,9	9,6	-11,3

*Різниця між частками тих, хто довіряє, і тих, хто не довіряє

ДИНАМІКА ПОРІВНЯНО З ПОПЕРЕДНІМИ ОПИТУВАННЯМИ

Якщо говорити в цілому, як ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

	грудень 2021	вересень-жовтень 2022	грудень 2022	лютий-березень 2023	травень 2023	липень 2023	вересень 2023	грудень 2023
У правильному напрямі	20,3	51,0	58,9	60,6	55,7	52,1	48,7	45,3
У неправильному напрямі	65,5	27,8	23,6	21,0	21,9	26,8	30,5	33,2
Важко відповісти	14,2	21,3	17,5	18,5	22,4	21,1	20,8	21,5

Як ви вважаєте, чи здатна Україна подолати існуючі проблеми та труднощі?

	грудень 2021	вересень-жовтень 2022	грудень 2022	лютий-березень 2023	травень 2023	липень 2023	вересень 2023	грудень 2023
Здатна подолати протягом найближчих кількох років	17,7	40,6	49,9	49,4	43,0	42,7	38,0	32,2
Здатна подолати у більш віддаленій перспективі	54,4	42,6	37,0	35,9	43,2	41,7	43,4	45,3
Не здатна	17,6	5,2	5,1	3,4	4,8	6,4	8,6	7,2
Важко відповісти	10,3	11,6	8,0	11,3	9,0	9,2	10,0	15,3

Скажіть, будь ласка, як би Ви оцінили ситуацію в Україні у наведених сферах? Дайте оцінку за 5-бальною шкалою, де оцінка "1" означає, що ситуація дуже погана, а оцінка "5" – що ситуація дуже добра

	Дуже погана	Досить погана	Не погана і не добра	Добра	Дуже добра	Важко відповісти	Середня оцінка (в балах)
Економічне становище країни							
<i>Грудень 2020 р.</i>	27,6	44,4	23,0	1,9	0,2	3,0	2,0
<i>Січень-лютий 2021 р.</i>	28,6	40,6	26,0	1,8	0,1	2,8	2,0
<i>Травень 2021 р.</i>	22,1	37,9	32,2	4,7	0,7	2,4	2,2
<i>Вересень-жовтень 2022 р.</i>	21,5	43,0	28,9	3,7	0,5	2,5	2,2
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	15,7	39,6	36,8	4,0	0,3	3,5	2,3
<i>Вересень 2023 р.</i>	18,7	37,8	35,2	5,0	0,3	3,0	2,3
<i>Грудень 2023 р.</i>	22,0	44,5	27,4	2,7	0,4	3,0	2,1
Рівень добробуту Вашої родини							
<i>Грудень 2020 р.</i>	14,0	33,8	42,0	7,2	0,2	2,9	2,4
<i>Січень-лютий 2021 р.</i>	11,1	32,1	46,4	6,3	0,4	3,6	2,5
<i>Травень 2021 р.</i>	10,4	25,5	47,6	13,0	0,9	2,6	2,7
<i>Вересень-жовтень 2022</i>	10,5	28,1	49,5	8,5	1,1	2,3	2,6
<i>Лютий-березень 2023</i>	8,3	26,5	49,7	11,4	0,7	3,4	2,7
<i>Вересень 2023 р.</i>	8,5	25,1	50,0	13,7	0,6	2,0	2,7
<i>Грудень 2023 р.</i>	8,8	28,2	50,7	9,6	0,9	1,9	2,7

Яке в цілому матеріальне становище вашої сім'ї?

	Квітень 2017р.	Березень 2019р.	Червень 2021р.	Серпень 2022р.	Лютий-березень 2023р.	Вересень 2023 р.	Грудень 2023 р.
Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	17,6	15,4	9,2	13,5	14,2	11,1	9,8
Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	44,8	37,1	38,3	37,8	42,0	36,8	38,8
У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликає труднощі	30,9	41,1	43,8	39,0	33,7	42,7	42,4
Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль тощо)	4,3	5,2	6,4	7,2	6,1	6,7	7,2
Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо	0,2	0,1	0,9	0,3	1,3	0,6	0,0
Важко відповісти, не відповіли	2,1	1,1	1,4	2,2	2,6	2,1	1,8

На Вашу думку, як зміниться становище в Україні в таких сферах у найближчі три місяці?

	Зміниться на краще	Зміниться на гірше	Не зміниться	Важко відповісти
Економічне становище країни				
<i>Грудень 2020 р.</i>	8,3	40,8	39,0	11,9
<i>Січень-лютий 2021 р.</i>	6,9	32,2	47,8	13,1
<i>Травень 2021 р.</i>	11,8	22,1	55,7	10,5
<i>Вересень-жовтень 2022</i>	9,5	35,2	37,5	17,9
<i>Лютий-березень 2023</i>	13,4	22,7	45,3	18,5
<i>Вересень 2023 р.</i>	10,0	28,2	49,8	12,0
<i>Грудень 2023 р.</i>	6,8	32,9	48,1	12,2
Рівень добробуту Вашої родини				
<i>Грудень 2020 р.</i>	9,2	32,3	43,7	14,8
<i>Січень-лютий 2021 р.</i>	7,8	23,8	53,2	15,3
<i>Травень 2021 р.</i>	12,6	18,3	57,1	12,0
<i>Вересень-жовтень 2022</i>	9,2	25,9	45,2	19,7
<i>Лютий-березень 2023</i>	13,3	18,0	48,0	20,7
<i>Вересень 2023 р.</i>	9,8	22,0	53,6	14,5
<i>Грудень 2023 р.</i>	8,3	25,1	53,4	13,1

На Вашу думку, як зміниться становище в Україні в таких сферах у найближчі 2-3 роки?

	Зміниться на краще	Зміниться на гірше	Не зміниться	Важко відповісти
Економічне становище країни				
<i>Грудень 2020 р.</i>	22,8	26,7	20,4	30,1
<i>Січень-лютий 2021 р.</i>	19,7	25,0	21,0	34,4
<i>Травень 2021 р.</i>	29,9	21,2	26,1	22,8
<i>Вересень-жовтень 2022</i>	43,4	14,8	14,1	27,7
<i>Лютий-березень 2023</i>	52,1	11,0	11,1	25,8
<i>Вересень 2023 р.</i>	38,1	20,3	16,8	24,8
<i>Грудень 2023 р.</i>	34,5	22,1	16,1	27,3
Рівень добробуту Вашої родини				
<i>Грудень 2020 р.</i>	24,7	21,8	21,8	31,7
<i>Січень-лютий 2021 р.</i>	20,8	19,5	24,3	35,5
<i>Травень 2021 р.</i>	29,2	16,5	27,1	27,1
<i>Вересень-жовтень 2022</i>	40,6	12,8	16,5	30,0
<i>Лютий-березень 2023</i>	49,5	10,0	13,1	27,5
<i>Вересень 2023 р.</i>	36,5	16,5	21,0	26,0
<i>Грудень 2023 р.</i>	34,0	17,7	19,2	29,2

Довіра до соціальних інститутів

	Липень-серпень 2021р.				Вересень 2023р.				Грудень 2023р.			
	не довіряють*	довіряють**	важко відповісти	баланс довіри-недовіри***	не довіряють*	довіряють**	важко відповісти	баланс довіри-недовіри***	не довіряють*	довіряють**	важко відповісти	баланс довіри-недовіри***
Збройні сили України	24,8	68,3	6,7	43,5	5,2	93,1	1,7	87,9	4,6	93,7	1,7	89,1
Добровольчі загони	33,4	53,5	13,1	20,1	9,3	85,2	5,5	75,9	6,0	88,9	5,1	82,9
Волонтерські організації	25,1	63,6	11,3	38,5	11,1	84,3	4,5	73,2	8,2	85,6	6,1	77,4
Державна служба з надзвичайних ситуацій	28,7	61,4	9,9	32,7	13,0	82,8	4,3	69,8	11,7	83,3	4,9	71,6
Національна гвардія України	36,0	53,6	10,4	17,6	14,3	80,8	5	66,5	11,6	81,8	6,5	70,2
Міністерство оборони України	-	-	-	-	22,3	70,6	7,1	48,3	20,2	73,1	6,7	52,9
Державна прикордонна служба	34,3	55	10,7	20,7	17,2	76,5	6,3	59,3	20	71,7	8,4	51,7
Служба безпеки України (СБУ)	49,7	37,5	12,7	-12,2	25,2	66,0	8,8	40,8	21,1	70,8	8,1	49,7
Президент України	57,6	36,2	6,2	-21,4	20,2	71,7	8,2	51,5	26,1	67,6	6,3	41,5
Церква	26,3	63,5	10,3	37,2	27,7	59,2	13,1	31,5	24,8	63,4	11,7	38,6
Громадські організації	37,4	47	15,5	9,6	27,2	60,5	12,3	33,3	24,6	62,8	12,7	38,2
Національна поліція України	52,9	38,5	8,5	-14,4	36,0	56,9	7,1	20,9	34,1	58,0	7,9	23,9
Голова вашого міста / селища / села	33,6	57,1	9,3	23,5	38,9	53,7	7,5	14,8	39,8	53,2	7	13,4
Національний банк України	60,1	29,1	10,9	-31,0	41,8	45,8	12,5	4,0	37,9	50,9	11,2	13,0
ЗМІ України	45,8	45,4	8,9	-0,4	43,0	47,1	9,9	4,1	43,2	48,1	8,7	4,9
Місцева рада вашого міста/селища/ села	37,8	51,4	10,7	13,6	41,3	48,6	10,2	7,3	41,2	47,3	11,4	6,1
Уповноважений Верховної Ради з прав людини (Омбудсмен)	40,1	31,7	28,1	-8,4	30,6	44,1	25,2	13,5	30,6	43,2	26,2	12,6
Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	69,6	15,2	15,3	-54,4	53,3	29,2	17,5	-24,1	50,9	32,3	16,8	-18,6
Уряд України	72	21,5	6,6	-50,5	60,4	31,9	7,7	-28,5	62,6	31,0	6,4	-31,6
Спеціалізована антикорупційна прокуратура	69,3	13,6	17,2	-55,7	52,3	28,5	19,2	-23,8	52,2	28,8	19,0	-23,4
Національне агентство з питань запобігання корупції	69,6	13,2	17,2	-56,4	52,1	27,2	20,7	-24,9	50,9	28,7	20,5	-22,2
Верховна рада України	75,1	18,7	6,1	-56,4	63,6	29,1	7,4	-34,5	66,1	27,6	6,3	-38,5
Комерційні банки	70,7	18,2	11,1	-52,5	58,7	26,2	15,0	-32,5	58,2	27,0	14,8	-31,2
Профспілки	54,8	21,2	24,0	-33,6	45,7	25,3	29,0	-20,4	46,5	25,0	28,4	-21,5
Прокуратура	71,1	17,8	11,1	-53,3	60,9	26,5	12,6	-34,4	61,6	24,2	14,2	-37,4
Державний апарат (чиновники)	75,7	14,9	9,4	-60,8	71,7	19,1	9,2	-52,6	73,4	18,6	8,0	-54,8
Суди (судова система в цілому)	74,2	15,5	10,4	-58,7	69,8	17,7	12,5	-52,1	72,0	16,0	12,1	-56,0
Політичні партії	71,7	16,1	12,2	-55,6	73,6	14,1	12,3	-59,5	75,9	12,8	11,3	-63,1

* сума відповідей «зовсім не довіряю» та «скоріше не довіряю»

** сума відповідей «повністю довіряю» та «скоріше довіряю»

*** різниця між часткою тих, хто довіряє і тих, хто не довіряє

Наскільки ви довіряєте таким політикам, посадовцям та громадським діячам?

	Не довіряють*	Довіряють**	Не знають такого	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри*
Давид Арахамія					
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	38,8	26,7	18,6	15,9	-12,1
<i>Травень 2023 р.</i>	45,7	18,1	19,3	16,8	-27,6
<i>Липень 2023 р.</i>	49,0	21,5	15,9	13,6	-27,5
<i>Вересень 2023 р.</i>	54,2	19,2	15,5	11,2	-35,0
<i>Грудень 2023 р.</i>	57,3	18,4	12,0	12,2	-38,9
Олексій Арестович					
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	58,6	25,9	3,7	11,9	-32,7
<i>Травень 2023 р.</i>	65,3	20,3	3,6	10,8	-45,0
<i>Липень 2023 р.</i>	65,4	19,4	5,1	10,1	-46,0
<i>Вересень 2023 р.</i>	71,3	15,3	3,9	9,4	-56,0
<i>Грудень 2023 р.</i>	81,8	8,2	2,3	7,5	-73,6
Юрій Бойко					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	73,0	17,8	3,0	6,3	-55,2
<i>Лютий -березень 2023 р.</i>	81,6	6,0	6,5	5,9	-75,6
<i>Травень 2023 р.</i>	77,0	6,1	8,6	8,4	-70,9
<i>Липень 2023 р.</i>	76,0	9,8	6,6	7,6	-66,2
<i>Вересень 2023 р.</i>	82,2	6,8	6,5	4,6	-75,4
<i>Грудень 2023 р.</i>	81,3	6,1	6,8	5,9	-75,2
Олексій Данілов					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	43,3	11,9	36,5	8,3	-31,4
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	19,6	54,9	15,0	10,4	35,3
<i>Травень 2023 р.</i>	23,3	46,1	17,9	12,7	22,8
<i>Липень 2023 р.</i>	24,5	51,9	13,3	10,3	27,4
<i>Вересень 2023 р.</i>	35,5	41,6	13,5	9,4	6,1
<i>Грудень 2023 р.</i>	30,3	44,4	15,0	10,3	14,1
Андрій Єрмак					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	58,5	10,3	22,6	8,6	-48,2
<i>Лютий -березень 2023 р.</i>	36,0	40,6	8,1	15,3	4,6
<i>Травень 2023 р.</i>	40,0	37,5	7,6	15	-2,5
<i>Липень 2023 р.</i>	41,8	37,8	7,8	12,6	-4,0
<i>Вересень 2023 р.</i>	52,8	29,1	7,4	10,8	-23,7
<i>Грудень 2023 р.</i>	54,3	29,7	5,9	10,1	-24,6
Володимир Зеленський					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	61,0	32,6	0,4	6,1	-28,4
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	9,9	84,9	0,5	4,7	75,0
<i>Травень 2023 р.</i>	11,0	83,5	0,3	5,1	72,5
<i>Липень 2023 р.</i>	13,6	80,8	0,6	4,9	67,2
<i>Вересень 2023 р.</i>	18,6	74,8	0,1	6,5	56,2
<i>Грудень 2023 р.</i>	23,4	70,7	0,3	5,6	47,3

	Не довіряють*	Довіряють**	Не знають такого	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри*
Віталій Кім					
<i>Травень 2023 р.</i>	14,7	62,7	10,6	12,1	48,0
<i>Липень 2023 р.</i>	12,9	71,1	7,8	8,3	58,2
<i>Вересень 2023 р.</i>	18,0	64,1	9,1	8,8	46,1
<i>Грудень 2023 р.</i>	17,0	64,7	8,9	9,4	47,7
Ігор Клименко					
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	16,9	27,2	42,5	13,3	10,3
<i>Травень 2023 р.</i>	16,2	21,6	48,1	14,1	5,4
<i>Липень 2023 р.</i>	17,2	32,0	38,2	12,6	14,8
<i>Вересень 2023 р.</i>	22,1	25,7	40,9	11,4	3,6
<i>Грудень 2023 р.</i>	21,0	30,8	35,8	12,3	9,8
Віталій Кличко					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	64,2	25,6	0,6	9,6	-38,6
<i>Лютий -березень 2023 р.</i>	27,5	57,9	1,6	13,0	30,4
<i>Травень 2023 р.</i>	34,8	48,4	1,3	15,5	13,6
<i>Липень 2023 р.</i>	35,5	47,7	2,4	14,4	12,2
<i>Вересень 2023 р.</i>	39,5	43,7	2,5	14,2	4,2
<i>Грудень 2023 р.</i>	45,2	40,0	1,2	13,6	-5,2
Василь Малюк					
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	14,7	24,7	49,2	11,3	10,0
<i>Травень 2023 р.</i>	14,9	26,4	46,5	12,3	11,5
<i>Липень 2023 р.</i>	15,5	33,1	39,9	11,6	17,6
<i>Вересень 2023 р.</i>	20,9	33,8	34,7	10,6	12,9
<i>Грудень 2023 р.</i>	20,8	41,1	27,1	11,1	20,3
Михайло Подоляк					
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	19,2	59,5	12,1	9,2	40,3
<i>Травень 2023 р.</i>	24,1	50,7	11,0	14,1	26,6
<i>Липень 2023 р.</i>	24,5	52,1	13,0	10,3	27,6
<i>Вересень 2023 р.</i>	30,3	44,6	14	11,1	14,3
<i>Грудень 2023 р.</i>	29,4	51,6	10	9,1	22,2
Петро Порошенко					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	75,5	17,6	0,4	6,3	-57,9
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	64,8	24,4	0,1	10,7	-40,4
<i>Травень 2023 р.</i>	73,1	17,1	0,5	9,4	-56,0
<i>Липень 2023 р.</i>	70,7	19,7	0,5	9,1	-51,0
<i>Вересень 2023 р.</i>	73,1	16,9	0,7	9,4	-56,2
<i>Грудень 2023 р.</i>	74,2	18,2	0,7	6,9	-56
Сергій Притула					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	56,5	21,8	8,9	12,9	-34,7
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	21,7	65,0	2,5	10,8	43,3
<i>Травень 2023 р.</i>	29,3	55,8	2,9	12	26,5
<i>Липень 2023 р.</i>	31,3	55,0	4,0	9,6	23,7
<i>Вересень 2023 р.</i>	35,2	51,3	2,8	10,7	16,1
<i>Грудень 2023 р.</i>	33,5	54,8	3,6	8,1	21,3

	Не довіряють*	Довіряють**	Не знають такого	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри*
Руслан Стефанчук					
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	27,4	34,7	22,6	15,3	7,3
<i>Травень 2023 р.</i>	33,7	26,9	23,1	16,3	-6,8
<i>Липень 2023 р.</i>	35,6	31,0	20,1	13,3	-4,6
<i>Вересень 2023 р.</i>	46,0	24,6	17,8	11,5	-21,4
<i>Грудень 2023 р.</i>	41,4	27,8	18,1	12,7	-13,6
Юлія Тимошенко					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	72,2	19,9	0,8	7,2	-52,3
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	75,7	13,2	0,7	10,4	-62,5
<i>Травень 2023 р.</i>	80,4	8,7	0,6	10,3	-71,7
<i>Липень 2023 р.</i>	78,0	10,4	1,2	10,3	-67,6
<i>Вересень 2023 р.</i>	82,1	10,8	1,0	6,1	-71,3
<i>Грудень 2023 р.</i>	84,6	8,1	1,0	6,3	-76,5
Рустан Умеров					
<i>Вересень 2023 р.</i>	20,9	25,1	31,7	22,4	4,2
<i>Грудень 2023 р.</i>	21,8	35,2	23,1	19,9	13,4
Денис Шмигаль					
<i>Липень-серпень 2021 р.</i>	69,1	10,6	7,7	12,5	-58,5
<i>Лютий-березень 2023 р.</i>	30,2	51,6	3,7	14,5	21,4
<i>Травень 2023 р.</i>	39,3	36,1	5,9	18,8	-3,2
<i>Липень 2023 р.</i>	37,9	41,4	6,9	13,8	3,5
<i>Вересень 2023 р.</i>	44,3	36,4	5,7	13,6	-7,9
<i>Грудень 2023 р.</i>	42,4	38,4	7,0	12,2	-4,0

* сума відповідей «зовсім не довіряю» та «скоріше не довіряю»

** сума відповідей «повністю довіряю» та «скоріше довіряю»

*** різниця між часткою тих, хто довіряє і тих, хто не довіряє